

OBSAH

Predslov	11
Zoznam použitých skratiek	15
Úvod	17
1. kapitola	
Európska únia a jej rozpočet – vybrané historické súvislosti a základná charakteristika	27
1.1 Historický vývoj EÚ z pohľadu rozpočtových súvislostí	29
1.2 EÚ ako organizácia <i>sui generis</i>	34
1.3 Biela kniha o budúcnosti Európy – päť scenárov ďalšieho vývoja EÚ	37
1.4 Rozpočet EÚ – základný článok verejných financií EÚ	42
1.4.1 Historický vývoj systému vlastných zdrojov rozpočtu EÚ	45
1.5 Právny základ systému vlastných zdrojov rozpočtu EÚ	55
1.5.1 Príjmové zložky rozpočtu EÚ a právny stav <i>de lege lata</i>	58
1.5.2 Výdavkové zložky rozpočtu EÚ	68
2. kapitola	
Systém vlastných zdrojov rozpočtu EÚ a myšlienka jeho reformy	71
2.1 Vlastné zdroje rozpočtu EÚ vs. vlastné dane EÚ	72
2.1.1 Posúdenie limitov ukladania vlastných daní EÚ	73
2.1.2 Argumentácia do kruhu inštitúciami EÚ ako možná hrozba v kontexte financovania rozpočtu EÚ	81
2.2 Odôvodnenosť reformy systému vlastných zdrojov rozpočtu EÚ	82
2.3 Cieľ a podmienky reformy systému vlastných zdrojov rozpočtu EÚ	86
2.3.1 Stanovenie konečného cieľa reformy systému vlastných zdrojov	88
2.3.2 Podmienky reformy systému vlastných zdrojov	91
2.4 Reformné zásady	92
2.5 Stanovenie hodnotiacich kritérií vlastných zdrojov rozpočtu EÚ	96

2.5.1	Hodnotiace kritériá objektívom Európskej komisie a skupiny na vysokej úrovni pre vlastné zdroje	97
2.5.2	Hodnotiace kritériá stanovené vedeckou obcou	101
2.5.3	Stanovenie hodnotiacich kritérií vlastných zdrojov rozpočtu EÚ	104
3. kapitola		
	Hodnotenie súčasných a potenciálnych vlastných zdrojov EÚ	106
3.1	Hodnotenie súčasných vlastných zdrojov EÚ	106
3.1.1	Hodnotenie tradičných vlastných zdrojov (clá a odvody z produkcie cukru)	107
3.1.2	Hodnotenie vlastného zdroja založeného na DPH	110
3.1.3	Vlastný zdroj založený na HND	114
3.1.4	Vlastný zdroj založený na hmotnosti nerecyklovaného odpadu z plastových obalov	117
3.2	Hodnotenie potenciálnych vlastných zdrojov EÚ (vlastných daní EÚ)	120
3.2.1	Daň z uhlíka (CO ₂)/Oceňovanie uhlíka	124
3.2.2	Podiel na zisku zo systému EÚ na obchodovanie s emisiami (EU ETS)	132
3.2.3	Dane z motorových palív (dane z fosílnych palív, spotrebné dane)	138
3.2.4	Vlastný zdroj založený na zdaňovaní elektriny	146
3.2.5	Vlastný zdroj založený na dani z príjmu právnických osôb (CCCTB)	155
3.2.6	Vlastný zdroj založený na dani z finančných transakcií (vlastná daň z finančných transakcií)	164
3.2.7	Reformovaný vlastný zdroj založený na DPH	174
3.2.8	Vlastný zdroj založený na razobnom (<i>seigniorage</i>)	181
3.2.9	Vlastný zdroj založený na príjmoch z pokút uložených Súdny dvorom EÚ	186
4. kapitola		
	Prehľad hodnotenia vlastných zdrojov EÚ v kontexte vybraných scenárov smerovania stanovených Bielou knihou o budúcnosti Európy	195
4.1	Prvý scenár budúceho smerovania EÚ – <i>status quo</i> (súčasný stav)	196

4.2 Štvrtý scenár budúceho smerovania EÚ – zmena smerovania EÚ	199
4.3 Piaty scenár budúceho smerovania EÚ – oveľa väčšia integrácia	203
Quo vadis rozpočet EÚ? (Namiesto záveru)	207
Resumé	211
Zoznam použitých literárnych a iných prameňov	213

Príjmová stránka rozpočtu EÚ takmer v úplnosti vyvíja zo systému vlastných zdrojov, prostriedkov ktorého je rozpočet EÚ financovaný. Vietno tak konštatovať, že systém vlastných zdrojov má pre rozpočet EÚ kľúčový význam. Najvýraznejšia fiskálna funkcia tohto rozpočtu sa prejavuje v sústreďení prostriedkov podľa pravidiel ustanovených v právnych aktoch EÚ tak, aby tieto mohli byť následne v rámci (re)distribúcie pridelované do tých oblastí, v ktorých realizuje EÚ svoju politiku. Podstatu a charakter verejného práva nemožno príjmovej stránke rozpočtu EÚ a jej právnym aspektom žiadnym spôsobom uprieť, a preto sa javí skúmanie tejto problematiky z právneho hľadiska o to dôležitejšie.

Táto vedecká štúdia by nemohla vzniknúť bez podpory Vedeckej grantovej agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a Slovenskej akadémie vied, ktorá poskytla členom riešiteľského kolektívu finančnú podporu v rámci grantového projektu VEGA č. 1/0485/21 s názvom „Súladnosť a východiská reformovania systému vlastných zdrojov rozpočtu EÚ (právne a ekonomické aspekty aj v kontexte dôsledkov pandémie ochorenia COVID-19)“. Touto cestou si dovoľujeme vyhlásiť poďakovanie za uvedenú podporu.

Autori tejto vedeckej štúdie považujú predmetné dielo za zvýšenie výskumnej činnosti v rámci riešenia projektových úloh uvedeného grantového projektu. V rámci realizovaného výskumu autori skúmali vopred vymedzené parciálne otázky, ktorých riešením bolo možné pristúpiť k interpretácii dosiahnutých výsledkov a na tomto podklade k formulácii viacerých vedeckých záverov, ktoré sú obsahom tejto vedeckej štúdie. Formulovanie a príprava tejto štúdie autorov umožnila viaceré skôr dosiahnuté zvery